

Burgemeesterskeuze

In bijna volledige politieke stilte heeft de gemeenteraad van Amsterdam gisteren de coöptatie van een nieuwe burgemeester voltooid. Besloten werd de voorkeur te geven aan de PvdA-politicus, bestuurder en advocaat Eberhard van der Laan. Naar verluidt waren de andere gegadigden Roger van Boxtel (D66) en Annemarie Jorritsma (VVD).

Zeker weten we dat niet, want de procedure was geheim, evenals de stemming.

Burgemeesters zijn in Nederland benoemde bestuurders op wier selectie de burger ten onrechte geen directe invloed heeft. Pogingen om de gemeenteraad te 'helpen' bij deze voordracht door referenda te houden met voorgeselecteerde kandidaten zijn door de kiezers doorgeprikt.

Van deze procedure, die sinds begin deze eeuw geldt, kan hooguit gezegd worden dat de gemeenteraad meer invloed heeft. Voorheen speelden de partijtop, de commissaris van de koningin en het kabinet een (nog) grotere rol. In ieder geval is de indirecte democratie verstevigd. De minister van Binnenlandse Zaken mag alleen nog „op zwaarwegende gronden” van de voordracht van de raad afwijken.

Maar onbevredigend blijft het. Eerder dit jaar publiceerde de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) een advies 'Vertrouwen op democratie' dat de deplorabele toestand van het openbaar bestuur schetst. De overheid lijkt nog in de veronderstelling te verkeren dat ze de samenleving van bovenaf aanstuurt, heet het daarin. „Mensen keren zich daarom van politiek en bestuur af. Hun werkwijze spreekt hen niet meer aan [...] Grote delen van de Nederlandse samenleving zijn niet meer betrokken bij politiek en bestuur. Dat brengt politieke bestuurders in een isolement.”

Nederland is het enige land in Europa waar de burger nog geen directe stem heeft bij de selectie van de burgemeester. De ROB, tegenwoordig onder voorzitterschap van PvdA'er en ex-bestuurder Jacques Wallage, beval daarom aan de burgemeester te laten verkiezen. Instituties als de gemeenteraad zijn „losgeweekt” van de samenleving en kunnen hun vertegenwoordigende rol niet meer vervullen, zei hij.

Binnen deze verzwakte structuren ligt het voor de hand dat het demissionair kabinet de voordracht van de raad volgt. Volgens emeritus hoogleraar staatsrecht Jan Vis, vanochtend in *de Volkskrant*, moet de benoeming in de hoofdstad zo zwaar wegen dat een demissionair kabinet ermee moet wachten. Maar het omgekeerde is eerder het geval: de voordracht van de Amsterdamse raad níét volgen is nu meer omstreden dan benoemen. Dat heeft het kabinet tot nu toe immers steeds gedaan met alle voordrachten.

Amsterdam krijgt dan in ieder geval een Amsterdammer als burgemeester. Dat is voor de stad een voordeel en voor de functionaris een handicap minder. Eberhard van der Laan is bovendien ervaren in het openbaar bestuur: als partijleider en fractievoorzitter in de gemeenteraad en als oud-minister. Een nuchtere tacticus, wars van polarisatie maar ook duidelijk en ter zake. De hoofdstad kon het slechter treffen.

Van der Laan beste uitkomst van schimmig selectieproces